

รูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21*

Model of Development Mahachulalongkornrajavidyalaya University in the 21st Century

¹พระมหาบัณฑิต ปณฺธิตเมธี, สมศักดิ์ บุญปู และ พีรวัฒน์ ชัยสุข

¹Bundit Pundhitamethee, Somsak Boonpoo and Peravat Chaisuk

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: louis2520@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21 3) เพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เชิงคุณภาพสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 รูป/คน

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้ง 5 ด้าน ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรเชิงพุทธบูรณาการ 2) พัฒนารูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ พัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 3) เสนอรูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ คือ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เหมาะสม ส่วนที่ 2 ตัวแบบ คือ ระบบงาน ได้แก่ แผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยฯ ระยะที่ 12 ใน 5 ด้าน ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ คือ โครงสร้างการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แนวทางการประเมิน โดยประเมินตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยฯ ระยะที่ 12 ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ให้เป็นไปตามนโยบายและสอดคล้องกับ IP MCU Model

คำสำคัญ: รูปแบบ; การพัฒนา; ศตวรรษที่ 21

Abstract

The research article consisted of the following objectives: 1) to investigate the development conditions of Mahachulalongkornrajavidyalaya University; 2) to develop a model for the development of Mahachulalongkornrajavidyalaya University in the 21st century; and 3) to present a model for the development of Mahachulalongkornrajavidyalaya University in the 21st century. The study used a mixed-methods approach, with quantitative data collected via questionnaire from a sample group of 265 persons. The statistics used included percentage,

*Received November 14, 2021; Revised June 4, 2021; Accepted December 30, 2022

mean, and standard deviation (S.D.). The qualitative data were gathered through interviews with 20 experts.

From the study, the following results are found: 1) The development conditions of Mahachulalongkornrajavidyalaya University are divided into five areas, in which the area that has the highest level of mean is organizational management based on the Buddhist integration, 2) To create a model for the development of Mahachulalongkornrajavidyalaya University in the 21st century, both the inside and outside environments of the university must be developed, and 3) A model for the development of Mahachulalongkornrajavidyalaya University in the 21st century is divided into four parts: (1) Introduction, which refers to the appropriate inside and outside environments; (2) Model, which refers to the work system, specially the 12-phase development plan of the university in five areas; (3) Implementation, which refers to the university's educational administration structure and the evaluation guidelines based on the 12-phase development plan of the university; and (4) Conditions for success, which must be in accordance with the policies and IP MCU Model.

Keywords: Model; Development; 21st Century

บทนำ

การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาที่ยกระดับความคิด สติปัญญา และการแสดงออกที่เป็นกำลังคนระดับสูงให้กับประเทศ ซึ่งเป็นบุคคลที่ต้องการเพิ่มศักยภาพ เพิ่มพูนความรู้และยกระดับมาตรฐานของตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาการและวิชาชีพ ปัจจัยที่มีอิทธิพลในเรื่องดังกล่าว คือ ฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ อายุ การศึกษา ที่ได้รับนับว่าทุกเรื่องเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการที่บุคคลเข้ามาศึกษาต่อก็เพื่อที่จะได้รับความรู้ ตลอดจนทักษะที่เหมาะสมกับปริญญาที่แต่ละบุคคลเข้ามาศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถหางานทำได้ตรงกับความรู้ความสามารถหรือทักษะที่ตนได้เล่าเรียนมา (Viriyavejakul, 1999) มีคำกล่าวอีกว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา คือ ค่านิยมในปริญญา ซึ่งการได้รับปริญญา มีประโยชน์ต่อการทำงาน และไม่ได้วัดกันที่ความรู้หรือประสบการณ์เป็นหลัก และมีเหตุผลแตกต่างกันตามปัจจัยเกื้อกูล แตกต่างกันไปตามฐานะทางสังคม และปัจจัยอื่นๆอีกหลายด้าน นอกจากนี้ ยังมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อส่วนมากจะมุ่งไปสร้างเศรษฐกิจเป็นสำคัญ (Kulratanarak, 2004)

การเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน จะโฟกัสแค่การปรับหลักสูตรให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการปฏิบัติเพิ่มขึ้น หรือเพิ่มศักยภาพให้บุคลากรผู้สอน ไม่เพียงพอ เพราะการศึกษาไทยในยุคที่การพัฒนาอุตสาหกรรมเดินไปแบบไม่หยุด พร้อมกับปัจจัยเสริมด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีล้ำหน้าที่มีพลวัตเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องหันมาให้ความสำคัญกับการวางแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพแตกต่าง สอดคล้องกับสภาพสังคมไทยและสถานะของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และแนวทางไหนจะเป็น ‘ทางรอดมหาวิทยาลัย ศตวรรษที่ 21’ เป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เพื่อนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการปฏิรูปการอุดมศึกษาไทย แนวทางที่จะนำทุกมหาวิทยาลัยสู่ทางรอดในศตวรรษที่ 21 นี้ มี 8 ประเด็น 1) ผลิตบุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์ และมีทักษะการคิดที่เป็นระบบ 2) สนับสนุนและส่งเสริมนักศึกษา คณาจารย์ เพื่อก้าวสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่ 3) สนับสนุนให้นักศึกษา คณาจารย์ สร้างเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ๆ 4) ให้ทุนการศึกษา คณาจารย์ ให้ทุกครั้งที่ทำวิจัยต้อง

พยายามบูรณาการกับสาขาวิชาอื่น 5) ทำงานร่วม สร้างองค์ความรู้ & นวัตกรรมใหม่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดการทำงานวิจัย 6) สร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนเห็นความสำคัญของการร่วมพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม เช่น การลดหย่อนภาษีให้กับภาคเอกชน 7) เปิดกว้างให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการศึกษาวิจัยในสถาบันการศึกษา โดยโจทย์ของการศึกษาวิจัย ควรตอบสนองการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในภาคการผลิตได้จริง 8) ต้องสร้างเทคโนโลยีที่เหมาะสม สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน (Katchwattana, 2019)

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินพันธกิจตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งกำลังจะสิ้นสุดแผนในปี พ.ศ. 2564 นี้ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ คือ 1) พัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพ 2) คือ พัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมให้มีคุณภาพทั้งในระดับชาติและนานาชาติ 3) คือ พัฒนางานบริการวิชาการแก่สังคมให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ 4) คือ พัฒนางานส่งเสริมพระพุทธศาสนาและทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ 5) คือ พัฒนาการบริหารจัดการองค์กรเชิงพุทธบูรณาการ (Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 2017)

ประเด็นปัญหาการดำเนินการด้านการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาระดับโลก ตามวิสัยทัศน์ นั้น ผู้วิจัยมองว่า ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด หรือแม้แต่กลยุทธ์ ควรมีกระบวนการพัฒนาให้ไปถึงระดับโลก หรือต้องมีความเป็นสากลปรากฏอยู่ในทุกยุทธศาสตร์ จากการศึกษาตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนามหาวิทยาลัย ไม่ได้ระบุถึงวิธีดำเนินการที่จะทำให้มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาระดับโลก หมายความว่า การจะเป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาระดับโลกได้นั้น ต้องผ่านกระบวนการพัฒนาหลายๆ อย่างเป็นองค์ประกอบ ตัวชี้วัด กลยุทธ์ ไม่มีการระบุถึงกระบวนการดำเนินการที่เป็นนานาชาติ จากความสำคัญของพันธกิจและประเด็นยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนมหาวิทยาลัยให้มีการเปลี่ยนแปลงสู่ทางรอดในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหาร คณาจารย์ นิสิตสามารถบูรณาการความรู้ทางพระพุทธศาสนาควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของสังคมไทยและสังคมโลกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21
3. เพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21 เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed-Method Research) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสารแนวคิดทฤษฎี ดังนั้นคือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มี 3 ขั้นตอนดังนี้ คือ 1. ศึกษาเอกสาร 2. แจกแบบสอบถาม และ 3. สัมภาษณ์ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21 มี 2 ขั้นตอน ดังนี้ คือ 1. ยกร่าง 2. สทนากลุ่ม (Focus Group) และ 3) เพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา/

อาจารย์ที่ปรึกษา เครื่องมือ: แบบศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูล: การวิเคราะห์เนื้อหา ผลลัพธ์ที่ได้: ได้เพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในศตวรรษที่ 21 การวิเคราะห์ฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 2 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสม ผสานวิธี (Mixed Research Method) ศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณเป็นงานวิจัยหลัก และศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นงานวิจัยสนับสนุน

ขั้นตอนที่ 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่ม ดังนี้คือ

1) ประชากร คือ ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (Educational Statistics, 2020) ในส่วนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง วิทยาเขต และวิทยาลัยสงฆ์ จำนวน 35 แห่ง

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยดังนี้คือ 1. การกำหนดเกณฑ์ ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21 ครอบคลุมใน 35 แห่ง เป็นผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ จำนวน 864 รูป/คน 2. การใช้ตารางสำเร็จรูปการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการเปิดตารางประชากรของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, and Morgan, 1970 as cited as in Akakul, 2000)

3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ มจร ส่วนกลาง วิทยาเขตและวิทยาลัยสงฆ์จำนวน 20 รูป/คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview)

4) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการสนทนาพูดคุยกันประมาณ 10 รูป/คน

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบออกเป็น 2 ตอน ดังนี้คือ 1. แบบสอบถาม (Questionnaire) 2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) จำนวน 20 รูป/คน 3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 10 รูป/คน

ขั้นตอนที่ 5 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ และ 3) แนวคำถามการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 6 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ และ 3) การสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ และ 3) การสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21” ทำให้พบประเด็นผลการวิจัยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 3 ประการ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า ด้านพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพ มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนงานจัดการศึกษาพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพเพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ให้สำเร็จตามหลักสูตร ด้านพัฒนางานวิจัยนวัตกรรมให้มีคุณภาพทั้งในระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและสนับสนุนการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย งานสร้างสรรค์ และนวัตกรรมในระดับชาติและนานาชาติ ด้านพัฒนางานบริการวิชาการแก่สังคมให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและสนับสนุนการบริการวิชาการแก่สังคมที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนและยุทธศาสตร์ของประเทศอย่างมีส่วนร่วม ด้านพัฒนางานส่งเสริมพระพุทธศาสนา และทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้มีคุณภาพ มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนและพัฒนางานส่งเสริมพระพุทธศาสนาและทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่สะท้อนอัต

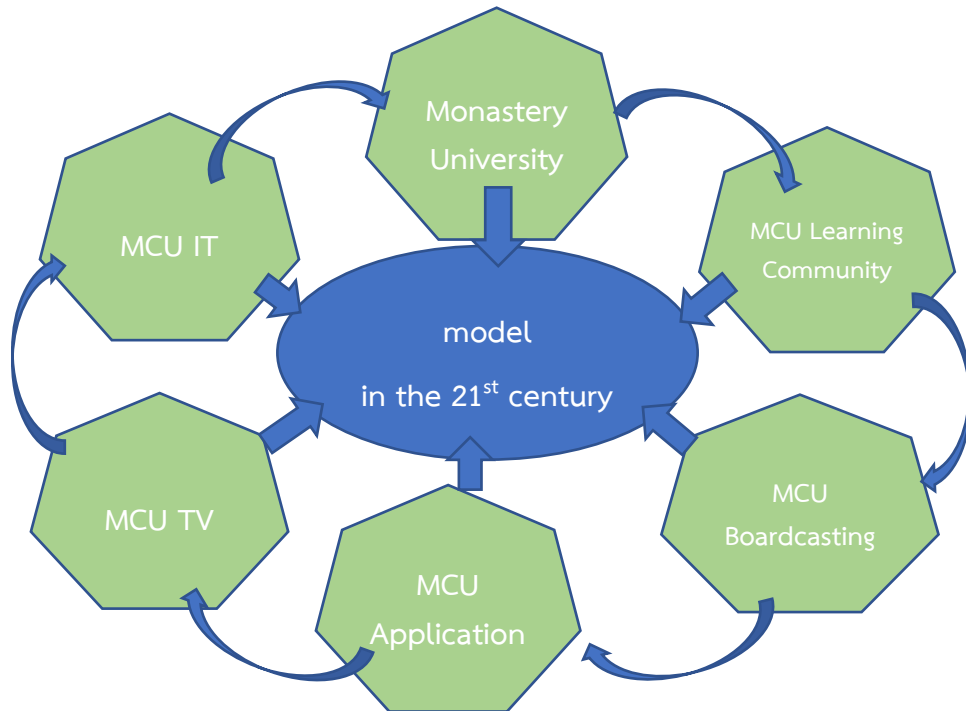
ลักษณะของมหาวิทยาลัย ด้านพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรเชิงพุทธบูรณาการ มหาวิทยาลัยควร ส่งเสริม และพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการองค์กรให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการองค์กร

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล พบว่า รูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยนั้น มหาวิทยาลัยควรนำระบบและกลไกด้าน IT มาบริหารจัดการ ประกอบด้วย 1) MCU IT/MCU Network นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ต้องรองรับการใช้ในประเทศและต่างประเทศ 2) MCU Application การบริหารงานบุคคล ประกันคุณภาพการศึกษา การเงินการบัญชี ระบบทะเบียน 3) MCU Boardcasting การเรียนการสอนออนไลน์ทางไกล การสะสมรวบรวมข้อมูลหรือผลงานทางวิชาการ 4) MCU TV รวบรวมการบรรยายของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย การสอนวีปัสสนากรรมฐานออนไลน์ 5) MCU Learning community มีการจัดทำหลักสูตรระยะสั้นเพิ่มมากขึ้นมีแหล่งบริการวิชาการรูปแบบต่างๆ 6) Monastic University วัดมหาวิทยาลัย เป็นสถานที่กราบไหว้บูชาสักการะ และต้องสร้างคุณภาพการภายในมหาวิทยาลัย 7) International Buddhist Studies Center ศูนย์การเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติต้องพัฒนาให้มีหน่วยประสานงานในประเทศเพื่อนบ้าน

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อม (Environment) 2) หลักการ (Principle) 3) วัตถุประสงค์ (Object) ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ประกอบด้วย 1) ระบบงาน (System) ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพ 2) ด้านพัฒนางานวิจัยนวัตกรรมให้มีคุณภาพทั้งในระดับชาติและนานาชาติ 3) ด้านพัฒนางานบริการวิชาการแก่สังคมให้ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ 4) ด้านพัฒนางานส่งเสริมพระพุทธศาสนา และทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ และ 6) ด้านพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรเชิงพุทธบูรณาการ 2) กระบวนการจัดการ (Management Process) ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ประกอบด้วย 1) โครงสร้าง (Structure) 2) การตัดสินใจ (Decision Making) 4) แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21 ให้ไปสู่ความเป็นนานาชาติ ต้องพัฒนาสิ่งเหล่านี้ คือ

ภาพที่ 1: Model in the 21st Century

MCU IT MCU Network เป็นการนำไอทีมาบริหารจัดการบริหารและจัดการเรียนการสอน นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ต้องรองรับการใช้ในประเทศและต่างประเทศ Smart University

MCU Application ถือว่ามีการพัฒนาที่ดีในการบริหารจัดการรวมถึงการเรียนการสอน ส่วนกลางจะเป็นเจ้าภาพหลักให้เป็นเอกภาพ มีการสะสมข้อมูลทางวิชาการ มีการบันทึกข้อมูลจากผู้บริหารและคณาจารย์เพื่อเป็นข้อมูล รวมถึงการบริการวิชาการ การบริหารงานบุคคล ประกันคุณภาพการศึกษา การเงิน การบัญชี ระบบทะเบียน หมั่นแลกเปลี่ยนข่าวสารด้านเทคโนโลยี

MCU Broadcasting การเรียนการสอนออนไลน์ทางไกล การสะสมรวบรวมข้อมูลหรือผลงานทางวิชาการ

MCU TV รวบรวมการบรรยายของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย การสอนวีปัสสนากรรมฐานออนไลน์ การบริการวิชาการ การประชาสัมพันธ์ เล่นการบรรยายธรรมะ บทสวดมนต์ นำเสนอเป็นการบริการวิชาการแก่สังคม

MCU Learning community มีการจัดทำหลักสูตรระยะสั้นเพิ่มมากขึ้นมีแหล่งบริการวิชาการรูปแบบต่างๆ

University Monastic วัดมหาวิทยาลัย เป็นสถานที่กราบไหว้บูชาสักการะ และต้องสร้างคุณูปการภายในมหาวิทยาลัย อยู่ที่การบริหารจัดการ มีการสวดมนต์ทุกวันจันทร์ของเดือน เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี โดยเริ่มจากส่วนกลาง และอยากให้ส่วนภูมิภาคปฏิบัติเช่นกัน คงอัตลักษณ์ เอกลักษณ์เฉพาะ

MCU International Buddhist Studies Center ศูนย์การเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติต้องพัฒนาให้มีหน่วยประสานงานในประเทศเพื่อนบ้าน ที่มาศึกษาอยู่ภายในมหาวิทยาลัยแนวทางการจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตต่างประเทศ

ยกระดับคุณภาพการศึกษาเทียบเคียงมาตรฐานโลก (EdPEX, AUNQA) ยกระดับคุณภาพคนเพื่อรองรับอนาคต และยกระดับคุณภาพการทำงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21 ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า สภาพการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้ง 5 ด้านโดยภาพรวมผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นต่อสภาพการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรเชิงพุทธบูรณาการ โดยผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนงานจัดการศึกษาพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพเพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ให้สำเร็จตามหลักสูตร ส่งเสริมและสนับสนุนการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย งานสร้างสรรค์และนวัตกรรมในระดับชาติและนานาชาติ พัฒนาและส่งเสริมการใช้หลักพระพุทธศาสนา ประยุกต์ในการบริหารจัดการองค์กร โดยผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phramaha Sutas Tissaravadi et al. (2014) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ: ปัญหา อุปสรรค การแก้ไขและแนวทางการพัฒนา" ผลการศึกษาพบว่า การแก้ไขและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่เหมาะสมและนำไปสู่รูปธรรมของการดำเนินงาน มีหลายรูปแบบดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ พร้อมทั้งคณะกรรมการตามหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อติดตามกำกับดูแลคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ คือ สภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกต้องเอื้ออำนวย ส่วนที่ 2 ตัวแบบ คือ ระบบงาน ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ นโยบายรัฐบาล การพัฒนาด้านดิจิทัล หรือเทคโนโลยี (ดิสรัปชัน) เศรษฐกิจ และสังคม (นิวนอมอล) โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phra Surachai Surajayo (2017) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย การวิเคราะห์ระบบประกอบด้วย องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการผลิตบัณฑิต 2) ด้านการวิจัย 3) ด้านการบริการวิชาการ 4) ด้านการงานบำรู้งศิลปะและวัฒนธรรม 5) ด้านการบริหารจัดการ ออกแบบระบบ ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการพัฒนาระบบ 2) กระบวนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 3) โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การนำระบบไปใช้ ประกอบด้วย 1) การเตรียมการดำเนินงาน 2) การดำเนินงาน 3) การประเมินผลการดำเนินงาน การประเมินผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย ปรับเปลี่ยนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถาบันของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และปรับเปลี่ยนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถาบันของสำนักงาน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เสนอรูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อม (Environment) ได้แก่ สภาพทั่วไปที่มีผลต่อการนำเอารูปแบบไปใช้ คือ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกต้องเอื้ออำนวย เช่น สุภาพิธ ปรัชญา ปณิธาน

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2) หลักการ (Principle) แนวคิดพื้นฐานและเงื่อนไขการนำไปใช้ เงื่อนไขที่จะทำให้การนำรูปแบบไปใช้ประสบผลสำเร็จ และข้อระมัดระวังเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น โดยได้แก่ โครงสร้างการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้วิจัยทำการศึกษาในประเด็นต่างๆ ตามประกาศของประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การแบ่งส่วนงาน พ.ศ. 2556 จำนวน 13 ส่วนงาน 3) วัตถุประสงค์ (Object) ได้แก่ เป้าหมายในการพัฒนารูปแบบขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลดีอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา แห่งชาติ 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Muangsong (2007) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ กำหนดวิสัยทัศน์ที่ สร้างจากแรงบันดาลใจ มีความทะเยอทะยาน คตินอกกรอบ และกว้างไกล และวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิง กลยุทธ์มีการทำงานที่มีเป้าหมาย และมีความสุขในการทำงาน เป็นนักวางแผนกลยุทธ์ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ และ คิดเชิงรุกได้ มีความคิดในเชิงรุกและสร้างแรงบันดาลใจให้เพื่อนร่วมงานเกิดความคิดริเริ่มในการทำงานและ การแก้ปัญหา กำหนดวิสัยทัศน์ได้ชัดเจนสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม สถานการณ์ปัจจุบัน และ เป้าหมายกลยุทธ์ภาครัฐ

ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ประกอบด้วย 1) ระบบงาน (System) ได้แก่ แผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 12 (2560-2564) ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพ 2) ด้านพัฒนางานวิจัยนวัตกรรมให้มีคุณภาพทั้งในระดับชาติและนานาชาติ 3) ด้านพัฒนางานบริการวิชาการแก่สังคมให้ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ 4) ด้านพัฒนา งานส่งเสริมพระพุทธศาสนาและทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและ นานาชาติ และ 5) ด้านพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรเชิงพุทธบูรณาการ ด้วย 1) MCU IT MCU Network 2) MCU Application 3) MCU Broadcasting 4) MCU TV 5) MCU Learning community 6) University Monastic และ 7) MCU International Buddhist Studies Center 2) กระบวนการจัดการ (Management Process) ได้แก่ วิธีการดำเนินงาน กิจกรรม และอื่นๆ ที่ต้องดำเนินการเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ได้แก่ หลักการบริหารสถานศึกษา ใน 3 ด้าน ซึ่งผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hanpanich (2003) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย” ผลการวิจัย พบว่า ให้มีการบริการความรู้ในลักษณะของการร่วมมือที่ต่างฝ่ายต่างเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับบริการใน 5 ด้าน คือ การเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณะ การถ่ายทอดความรู้ การจัดอบรมสัมมนา การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง ความรู้ และการให้คำปรึกษา รูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทยที่นำเสนอ เน้นด้าน การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และการบริการความรู้

ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ 1) โครงสร้าง (Structure) ได้แก่ ความเชื่อมโยงซึ่งกันและกันของ องค์ประกอบต่างๆ ที่จะช่วยให้รูปแบบสามารถใช้ได้ผล คือ โครงสร้างการบริหารการศึกษาของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้วิจัยทำการศึกษาในประเด็นต่างๆ ตามประกาศของประกาศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การแบ่งส่วนงาน พ.ศ. 2556 จำนวน 13 ส่วนงาน 2) แนว ทางการประเมิน การกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการประเมินผลรูปแบบ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ว่ารูปแบบทำหน้าที่ตามที่ออกแบบไว้มากน้อยเพียงใด ตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 12 (2560-2564) ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพ 2) ด้านพัฒนางานวิจัยนวัตกรรมให้มีคุณภาพทั้งในระดับชาติและนานาชาติ 3) ด้านพัฒนางานบริการวิชาการแก่สังคมให้ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ 4) ด้านพัฒนางานส่งเสริมพระพุทธศาสนา และทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ และ 5) ด้านพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรเชิงพุทธบูรณาการโดยผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Adivadhanasit and Thorrathee (2012) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย" มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรไว้ทุก 5 ปี บุคลากรประกอบด้วย ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย กระบวนการการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของมหาวิทยาลัยปรากฏออกมาในรูปของการการพัฒนาตามธรรมชาติและการพัฒนาแบบถูกควบคุมซึ่งปรากฏออกมาเป็นการกำหนดกลยุทธ์และมาตรการในการส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากร การมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร การสร้างสวัสดิการ และการส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพการงาน รวมถึงการจัดกิจกรรมอันเป็นการสร้างความรักและความสามัคคี และการแก้ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกระดับและทุกกลุ่ม

ส่วนที่ 4 เจาะใจความสำเร็จ ขึ้นอยู่กับบริบทของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ นโยบายรัฐบาล การพัฒนาด้านดิจิทัล หรือเทคโนโลยี (ดิสรัปชัน) เศรษฐกิจ และสังคม (นิวนอมอล) ร่วมกับการปฏิบัติตามองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ 1) รุ่นบุกเบิก ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับทุกระดับ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกส่วนงาน 2) รุ่นริเริ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหารรุ่นใหม่ คณาจารย์รุ่นใหม่ เจ้าหน้าที่รุ่นใหม่ รวมถึงนักการตลาดมองมิติแผนยุคใหม่ 3) รุ่นผู้ใช้ ประกอบด้วย นิสิตทุกสาขาวิชารุ่นเก่าและรุ่นใหม่ ซึ่งมาจากทุกส่วนงานขององค์กรภาครัฐและเอกชนเพื่อสะท้อนแผนพัฒนามหาจุฬาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างหักศอก ผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน โดยผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 พบว่า 1) การจัดการศึกษาไม่ได้สร้างคนที่มีคุณลักษณะที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น ขาดทักษะชีวิต ขาดทักษะการทำงานร่วมกัน ขาดทักษะการจัดการความขัดแย้ง การผลิตบัณฑิตไม่ตรงความต้องการของตลาดแรงงาน 2) การด้อยคุณภาพพบว่าผู้ว่าจ้างระบุว่าบัณฑิตจบใหม่ขาดสมรรถภาพในการทำงาน 3) ข้อจำกัดด้านการเข้าถึงและการขาดความเท่าเทียมของพื้นที่ต่างๆ ในประเทศไทย 4) การขาดประสิทธิภาพ กระบวนการส่งเสริมการเรียนการสอนที่สร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ไม่สอดคล้อง เช่น การมีสัดส่วนงบประมาณสูงแต่ผลสัมฤทธิ์ต่ำ การใช้เกณฑ์วิชาการมาให้ผลตอบแทนครูมากกว่าคุณภาพการสอน ผลตอบแทนครูไม่ได้อิงกับผลงานที่เป็นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน รวมถึงการใช้เวลาในห้องเรียนมากแต่ผลสัมฤทธิ์ต่ำ 5) ขาดการพัฒนาในลักษณะองค์รวม โดยกรอบการพัฒนายังมีการแยกส่วน ขาดการเชื่อมต่อเชิงนโยบายการพัฒนาการศึกษา รวมถึงข้อจำกัดในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลในทางรูปธรรม (Sasin Graduate Institute Administration, 2013)

สรุป

การบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21 ให้ไปสู่มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาในระดับโลกนั้น ต้องมีความเป็นสากลปรากฏอยู่ในทุกยุทธศาสตร์ และให้มีการวัดและประเมินผลคุณภาพต่างๆ โดยใช้เกณฑ์ระดับนานาชาติเข้ามา เช่นการประกันคุณภาพด้วย EdPEX หรือ AUNQA ด้านพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพ มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนงานจัดการศึกษาพัฒนาโลกที่มีประสิทธิภาพเพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ให้สำเร็จตามหลักสูตร

ด้านพัฒนางานวิจัยนวัตกรรมให้มีคุณภาพทั้งในระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยควรนำระบบและกลไกด้าน IT มาบริหารจัดการเพื่อการเข้าถึงข้อมูลด้านพระพุทธศาสนาทั่วโลก รวมไปถึงการพัฒนาการสร้างพุทธนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กร และตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและสังคมทั่วโลก

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเสนอข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้และสนับสนุนให้บัณฑิตมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมกับเครือข่ายระหว่างประเทศ ส่งเสริมให้พัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยของมหาวิทยาลัยที่เชื่อมโยงเพื่อการอ้างอิง และนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติ

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้สร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือการบริการวิชาการแก่สังคมทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ส่งเสริมให้มีการสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมืองานส่งเสริมพระพุทธศาสนาและทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตามพันธกิจและแผนสนับสนุนการบริหารจัดการองค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษากระบวนการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2.2 ควรศึกษากลยุทธ์การพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในศตวรรษที่ 21

2.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในยุคดิจิทัล

References

- Akakul, T. (2000). *Research Methods in Behavioral Sciences and Social Sciences*. Ubon Ratchathani: Ubon Ratchathani Rajabhat Institute.
- Educational Statistics (2020). Retrieved August 3, 2020, from <http://www.info.mua.go.th>
- Hanpanich, B. (2003). *A Development of the Knowledge Management Models in Thai Highereducation Institutions*. (Doctoral Dissertation) . Chulalongkorn University. Bangkok.
- Katchwattana, P. (2019). *3 World-Leading Universities Pointing out That 'the Way to Survive the University in the 21st Century Must Hold Hands with Establishments Tighter than Before*. Retrieved August 3, 2020, from <https://www.salika.co/2019/02/01/worldclass-university-suggestion-21st-century/>
- Kulratanarak, L. (2004). *A Study of the University Experience of Chulalongkorn University Students According to the Student's Perception Framework*. (Master's Thesis) . Srinakharinwirot University. Bangkok.
- Mahachulalongkornrajavidyalaya University (2017) . *Development Plan of Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phase 12 (B.E. 2560-2564)*. n.p.
- Muangsong, K. (2007). *Leadership Development Model Strategic Leadership of Basic Education Administrators*. (Master's Thesis). Burapha University. Chon Buri.

- Phra Surachai Surajayo (2017). *The Development of Educational Quality Assurance*
- Phramaha Sutas Tissaravadhi et al. (2014). *The Action of Thai Qualifications Framework for Higher Education: Problems Barrier Adjustment and Improvement*. (Research Report). Ayutthaya: Buddhist Research Institute of MCU.
- Sasin Graduate Institute Administration (2013). *Determining Guidelines for Developing Thai Education and Preparing for the 21st Century*. (Research Report). Bangkok: Office of the Educational Council.
- Viriyavejakul, A. (1999). *Lifelong Learning Course*. In *a Collection of Academic Articles on Higher Education: 1999*. Accompanied by Academic Seminars on Higher Education in the 21st Century. Bangkok: PrintPro.